

Přílohy

Příloha č.1: Informovaný souhlas

Informovaný souhlas s poskytnutím rozhovoru a jeho následným využitím pro bakalářskou práci Dopady rozvodu rodičů na psychiku a vývoj dítěte.

Podpisem vyjadřuji souhlas s následujícími body:

- Byl/a jsem informována o účelu rozhovoru, kterým je sběr dat pro potřeby výzkumu bakalářské práce Daniely Koberové na téma Dopady rozvodu rodičů na psychiku a vývoj dítěte.
- Bylo mi sděleno, jaký bude mít rozhovor průběh. Jsem seznámen/a s právem odmítnout odpověď na jakoukoli otázku.
- Souhlasím s nahráváním následujícího rozhovoru a jeho následným zpracováním. Zvukový záznam rozhovoru nebude poskytnut třetím stranám a po přepsání bude vymazán. Transkripce rozhovoru a části citované v textu práce, budou volně přístupné online.
- Byl/a jsem obeznámen/a s tím, jak bude s rozhovory nakládáno a jakým způsobem bude zajištěna anonymita i po skončení rozhovorů, která znemožní identifikaci mé osoby.
- Dávám své svolení k tomu, aby výzkumnice použila rozhovor pro potřeby své bakalářské práce a některé části v ní může citovat, zvuková nahrávka však bude po ukončení výzkumu smazána.

Datum:

Podpis respondenta:

Příloha č.2: Struktura rozhovoru

Rozhovor

- Seznámení, nastavení atmosféry
- Žádost o povolení k nahrávání a o využití záznamu z rozhovoru k mé práci
- Stručné vysvětlení mého výzkumu

Výzkumný dotaz 1. Jaký vliv má rozvod, který proběhl v dětství na psychickou stabilitu u mladého dospělého

- Jakým způsobem rozvod ovlivnil váš život a považujete to jako psychicky náročné či traumatizující?
- Co bylo například náročné?
- Jakým stresujícím situacím jste byl vystavován?
- Napadá tě ještě něco, co by si chtěl/a ve spojitosti s dopadem rozvodu na tvé psychické zdraví zmínit?

Výzkumný dotaz 2. Jaký vliv má rozvod, který proběhl v dětství na vztahy s rodiči u mladého dospělého

- Jak se po rozvodu změnil tvůj vztah s rodiči?
- Jak tě jejich vzájemný vztah ovlivňuje v dnešní době?
- Jak hodnotíš chování tvých rodičů po a při rozvodu? (jak celkově zvládali skloubit danou situaci a tvoji výchovu, nezanedbávali tě, neupřednostnili sebe nebo nového partnera?)

Výzkumný dotaz 3. Jaký vliv má rozvod, který proběhl v dětství na partnerské vztahy u mladého dospělého

- Domýváš se, že rozvod změnil tvůj názor na to mít vůbec vztah?
- Myslíš si, že rozvod ovlivnil způsob jakým vstupuješ do vztahu a udržuješ je?
- Jak to ovlivnil?

Výzkumný dotaz 4. Jaký vliv má rozvod, který proběhl v dětství na sociální vztahy u mladého dospělého

- Jak a proč rozvod ovlivnil tvé vztahy s ostatními lidmi?
- Měl jste po rozvodu potřebu distancovat se od vaší rodiny a utéct do nějaké skupiny vrstevníků/patologické part?
- Co vám dali a co vám vynahrazovali?

Příloha č.3: Doslovná transkripce rozhovoru s respondentem č.1

Doslovná transkripce rozhovoru s respondentem č. 1

R1 – respondent č.1

V – výzkumník

V: Jako první otázku tady mám, jestli celkově rozvod, který si prožila považuješ jako něco psychicky náročného či traumatizujícího. Může se to týkat jak událostí během rozvodu, tak jak jsi to měla po něm, jak ti to změnilo život.

R1: Samozřejmě, naši měli spornej rozvod hned od začátku, takže to bylo takový, jakože se mamka s tátou nechtěla vůbec stýkat. Takže když pak za náma přijel, když už s náma nebydlel tak jen řekla jako jo, táta je ted tady, takže za ním musíte, protože to určil soud a je to nařízený, jako já vím že tam nechcete. Což jako by chápu ten její postoj, ale na druhou stranu si ted' zpětně říkám, že kdyby tam s náma šla a snažila se to třeba nějak před náma řešit nějak normálně, když to tak řeknu, tak že by to bylo možná lepší. Ale bylo to prostě takový že jsme se třeba měli vídat o těch víkendech a měli jsme naplánovaný nějaký věci, tak mi jsme s bráchou ještě v tu dobu závodně tancovali, takže jsme každý víkend měli soutěže a ted'' se to muselo různě rušit a přehazovat. Takže to bylo takový narušení nějakých jako aktivit a svobodného rozhodování.

V: A vy jste teda měli soudem nařízený, že jste víkendy museli být s otcem?

R1: Jo, jednou za 14 dní jsme k němu měli jet, ale bezespani. Myslím, že to bylo i jen jeden den, že si nás měl v sobotu ráno vzít a večer zas vrátit. Ale on s náma nikdy nevydržel dýl jak třeba jen půl hodiny. Takže to nebylo tak, spíš že kdyby si náhodou rozmyslel, že budeme zrovna celý den spolu tak jakože jsme museli bejt připravený, takže jsme se museli furt podřizovat jemu. Ale přitom když s náma ten čas měl tak ho jakoby ani nevyužil tak jak by měl.

V: Takže rozvod byl ze strany vaší mamky, a on se pak odstěhoval?

R1: Jo, jako by mamka to navrhla, bydleli jsme u babičky a u dědy, protože jsme rekonstruovali barák, takže on se jen od nich odstěhoval. A jestli mě to ovlivňuje ted' tak určitě třeba z toho, že mám daddy issues nebo nevím, jak to nazvat. Třeba co se týče důvěry hlavně, tak to mě určitě v tomhle poznamenalo a pociťuju na tom dopad toho rozvodu.

V: Co bylo náročný jsi už docela odpověděla s tím tátou. A vy jste se s ním taky nechtěli setkávat moc, nebo tam byla jen averze ze strany vaší mamky?

R1: Nechtěli, ale museli jsme, protože by mohl dělat problémy i když on o nás sám nestál, nebo třeba to tak není ale já jsem to tak vnímala, že chtěl jako by aby se to mamce nelíbilo a kdyby náhodou něco tak aby měl čím soudu zahrát na city, jakože on se tady snaží. Ale jako stejně když si nás vyzvedl tak nás vzal někam na zmrzlinu, šli jsme s ním do bankomatu, aby si vybral peníze, obešli jsme s ním prostě dva bloky a šli jsme zas domů k mámě.

V: Během toho rozvodu jsi to brala spíš pozitivně že se rodiče rozváděli, když to nebylo úplně dobře fungující manželství?

R1: Jo, jo, jakože byla jsem ráda že bude klid.

V: K téhle oblasti psychiky máš ještě něco, co bys chtěla zmínit, třeba nějaký jiný zážitky, který byli náročný psychicky a pociťuješ že tě to nějak poznamenalo? Jestli jsi kvůli tomu navštívila třeba psychologa, jestli ti no nevyvolávalo nějaké horší psychický stavy.

R1: U psychologa jsem nikdy nebyla, ani v žádný poradně. Já bych řekla že sama jsem to měla docela vyřešený, ale co mi vadilo byli ty věci okolo. Třeba že za náma chodili sociální pracovníci do školy, nebo že jsme měli soud, když jsme měli školu a ten soud byl přímo naproti mému gymplu. Takže jsem prostě šla z matiky tamhle vypovídat k soudu a nevím no. Vysvětlovat to těm spolužákům taky nebylo příjemný. I když to v tu dobu bylo běžný tak prostě no. Bylo dost nepříjemný, když jsem třeba seděla na hodině a přišel za mnou ředitel s tím, že jestli jako můžu přijít do ředitelny, že tam čekají ty sociální pracovnice. Já jako věděla že přijdou, protože byli ohlášený ale bylo to takový nevím no. V tom třídním kolektivu. Kdyby za mnou třeba přišli aspoň o přestávce a řekli že na ně mám někde chvíli počkat než mě takhle vytrhnout z tý třídy. To jsi pamatuju do teď že mě dost vadilo a bylo nepříjemný.

V: Tak jo, takhle bych asi uzavřela tu oblast s tou psychikou a vrhla bych se na tu pojednávající o vztahu s rodičema. Ty už jsi tady natukla že to máte složitější s tátou, nebo jak bych to nazvala.

R1: Spíš žádný.

V: Takže váš vztah se asi dost změnil. Když jste měli soudem nařízený to vydání jednou týdně tak to vydrželo třeba do tvých 18?

R1: Ne, já si ani nepamatuju kdy jsme se viděli naposled osobně, a to je mi 22, takže to stoprocentně naposled nebylo, když mi bylo 18. Ted si přesně nepamatuju, kolik mi bylo, když se rozvedli, nějak mezi 12-14. A on se semnou vídal asi tak jen 2 roky, na ty víkendy a pak jednou před létem přišel že jede na dovolenou, takže se příště nevidíme a pak už jsem se nikdy neviděli.

V: Ty krásu, a nijak se neřešilo že to prostě utnul, když to nařídil soud?

R1: Ne, my jsem o to taky úplně nestáli a jako tahat se po soudech, když o to ani jedna strana nestojí, to jsme neřešili.

V: Když byl ten vztah takhle narušený po rozvodu, tak předtím jsi s tátou měla jaký vztah?

R1: No, já si to moc nepamatuju. Táta moc nebyl doma. Dřív jezdil kamionem, jezdil domů jen na víkendy. Já měla dřív hodně kroužků, různý soutěže, a tak a on se toho nikdy neúčastnil. Nějaký výlety rodinný, a tak řešila jen mamka, on s náma jezdil ale ten zájem tam nebyl už od malička.

V: Takže se ten vztah nějak radikálně vlastně nezměnil?

R1: Nijak ne, on třeba už když se brácha narodil tak on ho hodně nechtěl, odjakživa se nijak moc o nás nezajímal.

V: A s mamkou máš dobrý vztahy? Upevnil se váš vztah třeba po rozvodu?

R1: Jo to ted' mám, občas to skřípe, jak už se chci ted' osamostatnit a máme každá trochu jiný názory na věci, ale je to v pohodě. A po rozvodu, to bylo zhoršený že nám nevěnovala tolik pozornosti, co by měla nebo co by asi i chtěla. Takže jsem se aspoň dost díky tomu sblížila s bráchou. A bydleli jsme u prarodičů, takže vždycky byl někdo, kdo se o nás postaral a ona věděla že nás nenechává samotný. Ale ten vztah byl vždycky v pohodě podle mě.

V: Ještě k rodičům mám poslední otázku. Ty jsi říkala že tam mezi nimi byla nějaká averze, shazování a urážení který třeba mamka dávala najevo dost i před váma. Bylo tam tohle i ze strany táty?

R1: Jo, vždycky když jsem měla jinej názor, tak já nebyla úplně že bych to v sobě dusila a pak se doma vybrečela. Byla jsem docela taková drzá, prostě jsem mu to vpálila do ksichtu, když to takhle řeknu. No a v tu chvíli mi říkal že jsem jako máma a že nás doma

očkuje a tak. Což jako jo bavili jsme se o něm doma ale úplně mi nepřišlo, že by nás proti němu štvála. Spíš nám i vysvětlovala že ví, že nechceme, ale že k němu musíme.

V: A v dnešní době se něco takového objevuje?

R1: Jo, to dělá často. A to si i myslím že mě teď štve víc, než mě dřív štválo, protože už žije úplně jinej život a nechápu že si na tyhle věci s detaily vůbec pořád vzpomene, chápu že to měla těžký a že si prošla vším. Ale teď už na něj jako vyloženě nadává před náma. Což on už v našich životech ani není. Jedinej kontakt je že mi pošle email na narozeniny a na bráchovi narozeniny že mu mám za něj popřát. A každěj měsíc mi přistane pár korun od něj.

V: Takže jsi tak nějak spokojená, jak ten vztah teď máte?

R1: Jo, já si ani neumím představit, jak by se jako navázal. On nebyl u ničeho, jako třeba na tanečních, ani asi neví že mám řidičák nebo takový důležitý věci.

V: A psychicky tě to nějak občas nezasahuje že s ním nemáš žádný vztah, ten otcovskej vzor nebo tak?

R1: Jo to jo, ale ne že by mě chyběl přesně ten člověk, ale jak přesně říkáš, tak prostě táta. Já jako mám super dědu, nebo bratranec je starší a můžeme se bavit o věcech, ale není to prostě táta.

V: Tak super, asi bych přešla na třetí téma, a to se týká partnerských vztahů. Jaký máš třeba zatím zkušenosti, jak se ti daří je udržovat, jestli ti nějak změnil rozvod celkový pohled na partnerství a lásku.

R1: No tak, já mám teď asi tak první vztah. Předtím byli nějaký věci ale to úplně neberu jako pravej vztah. Já si myslím že jsem v hodně emočních věcech po mamce a že občas vyloženě slyším, když mluvím ty převzatý věci z jejich hádek a dost mě to štve teda. A pak hlavně co se týče důvěry, teď už je to docela urovnaný, jak jsme spolu 3 roky ale ze začátku to bylo dost intenzivní. On je každěj den někde a já to fakt hodně těžce nesla a bylo to dost náročný.

V: A třeba tvoje názory celkově na manželství nebo lásku ti rozvod nějak nenarušil?

R1: No, kdyby měli třeba hezký vztah a pak se rozpadl tak bych s tím asi měla problém, ale jak to nebylo úplně hezký celou dobu, tak ne. A ohledně manželství, to chci a mám to v tomhle spíš na opak, že prostě nechci dopadnout takhle, a proto chci založit rodinu

až si budu úplně jistá, že to fakt bude s tím partnerem klapat. Ale moje představa je že prostě chci být s někým celý život, jako moji prarodiče, ti jsou spolu 50 let. To přesně chci.

V: Poslední otázky tady mám na sociální vztahy. Když máš takhle narušený vztahy s tátou tak třeba s jeho rodinou, prarodiči tak jsi v kontaktu??

R1: Ne, vůbec

V: A předtím jste byli?

R1: Jojo, dřív to bylo normální, vídali jsme se, babička nás hlídala, nosili nám obědy, a i mamka s nimi dobře vycházela. Ale ono to dost bylo i tím že jsme se odstěhovali do jiného města a na to se naši rozvedli tak to zaniklo. A nějaký zájem od nich teď vůbec není. Pamatuju si, že jsme u nich byli po rozvodu jednou s tátou na obědě, ale od té doby jsem je nikdy neviděla. Teď by mě ani asi nepoznali. Teď mám ale hodně dobrou vztah s babičkami od přítele, takže je to super. Jeho rodina mi v tomhle celkově hodně pomáhá, že mě hned vzali jako svoji, takže mi ten podstatnej článek v rodině, co nemám zaplňují.

V: Dobře, to je hezký. Takže seš teď spokojená, co se týče vztahů a zaplnění té emoční podpory?

R1: Jo,jo.

V: Tak jo, mám tady ještě nějaký otázky na patologický party, v tom smyslu že se často ti mladí lidé snaží odtrhnout od rodiny a obrátí se k nějaký skupině vrstevníků, často se to pojí i s užíváním látek a tak dále. S tím nějaké zkušenosti máš?

R1: Tak já jsem měla kamarádky ve škole, s těma se kamarádím do teď a jinak jsem chodila na tancování, to mi bralo hodně času a víkendy jsem trávila na soutěžích. Ani jsem neměla nijak potřebu zkoušet tyhle věci.

V: A ohledně třeba známek si nepocítila nějaké zhoršení, třeba kvůli zahlcení tou situací, neschopností se soustředit?

R1: No my měli v škole docela dobrý kolektiv a byli jsme tam takový 4 kamarádky, takže jsem se měla komu svěřit a mluvili jsme o tom. Ony teda mají celou rodinu, ale jedna to měla doma taky hodně problematický, takže jsme si dokázali popovídat a byli tady pro

mě. Možná jsem se maličko upnula na to tancování a řekla bych že mi taky docela pomohlo. Tam byl taky dobrej kolektiv a cítila jsem se tam dobře.

V: Tak jo, myslím že takhle je to dostačující. Moc ti děkuju za všechny tvoje zkušenosti a informace co jsi mi poskytla. A nahrávání teď už vypnu.

Příloha č.4: Doslovná transkripce rozhovoru s respondentem č.2

Doslovná transkripce rozhovoru s respondentem č.2

R2 – respondent č.2

V – výzkumník

V: První otázku tady mám, jakým způsobem rozvod ovlivnil tvůj život a jestli ho považuješ jako psychicky náročný?

R2: No jako spíš, když se rodiče rozvedli tak jsem začala mít nějaký psychický problémy, ale teď to neberu jako traumatizující, spíš to beru, jakože se to stalo, ale spíš mám problém s věcmi, se kterými jsem dřív problém neměla.

V: Takže to ti to podle tebe vyvolalo spíš nějaký psychický problémy, jak to bylo stresující?

R2: No rodiče se hodně hádali.

V: Takže náročný bys nejvíc označili období, než se rodiče od sebe odstěhovali jo?

R2: Jo, no to bylo takový nepříjemný, že jsem se těšila až bude klid.

V: A odstěhovali se tvoji rodiče předtím, než se rozvedli nebo až po rozvodu?

R2: To bylo až po rozvodu.

V: Takže až v patnácti jo, a rozvod trval nějak dlouho nebo to bylo rychlí?

R2: No spíš moje máma se nechtěla rozvádět, ona nevěděla, nebo teď ani neví proč se rozvedli. A ona je křesťanka, takže věřící, takže asi i z tohoto důvodu to vnímala jako něco špatného, zklamání před bohem nebo něco takového, a takhle no.

V: A ovlivnilo tě, že by to tvoje mamka nějak nezvládala, když to ani nečekala a nechtěla. Třeba jestli nebyla nějak psychicky na tom hůř?

R2: No ona nejdřív ani nevěřila že to myslí vážně. Jak jsi tam měla otázku na důvod rozvodu, tak jsem tam dala sice i domácí násilí ale hlavně že vlastně nevím, protože to nebyl úplně ten důvod. Mamka by se nerozvedla za žádných situací. Oni se hádali že měla máma občas modřiny, ale ne že by ji přímo mlátil spíš ji jen nějak chytil. Táta někdy nepřišel domů a někdo říkal že ho občas vídá s nějakou ženskou, ale nikdy mi neřekl, že by měl nějaký vztah.

V: A jsi s ním teď v kontaktu?

R2: Jo, jo, vídáme se. Ale ne pravidelně, občas někam jedeme společně ven.

V: A ty jsi teda ve výhradní péči tvojí mamky a s ním se prostě jen občas domluvíte že se sejdete,

R2: No, to je i na základě že jsme šli k psychologovi kvůli rozvodu. Ono se to dost táhlo, asi rok a půl, přesně nevím. A tam i určili že půjdeme já i brácha do výhradní péče mamky. A mě i to, já byla docela i ráda že půjdu k ní. No, a to ho docela naštválo, Tátu i Babičku.

V: Takže to nějak zhoršilo i vztahy s tátovou rodinou

R2: No spíš vůči mámě, oni k ní třeba někdy naběhli do bytu, babička, jako co si to dovoluje. Ale nám to nikdy nevyčetli.

V: Takže to bylo jen spíš na tvoji mamku. A zvládala to?

R2: Jojo, no teda nejdřív ne kvůli bydlení, protože jsme nevěděli, kam půjdeme. Babička od mamky bydlela u Plzně, měla dům, ale ž byla dost stará, je jí přes 70, a nedokázala se o něj postarat. Tak se prodal a ona šla k nám. Ona to brala hodně špatně protože v tom městě i vyrostla a nikdy se nestěhovala. Ale pak jsme si vzali půjčku a nějak se to vyřešilo, že mámo teď byt no.

V: Takže jste bydleli ve společný domácnosti a po rozvodu si Tátu byt nechal a vy jste se museli odstěhovat?

R2: No on byl ten dům jeho, takže my jsme se stěhovali.

V: To muselo být pro tvoji mamku dost stresující. No, takže jak jsi říkala že jste byli u toho psychologa, tam oba vaši rodiče došli k závěru že tebe i brácha vzali k psychologovi?

R2: No to se muselo kvůli rozvodu, Sociálka to po nás chtěla. No oni přišli i k nám domů se podívat, jak žijeme a tak. A my nechtěli jít k soudu, takže nás zastupovala sociální pracovnice. A nevím, to se jde asi pokaždý ne? Když se rozvádí?

V: Vždycky ne, já u psychologa například nebyla. Ty jsi v dotazníku uvedla že máš nějaké přetrvávající psychické problémy. Ty začali už v té době a řešila jsi ji s tím psychologem?

R2: Ne ne, to byla jen taková prohlídka, kde je zajímavé hlavně do koho péče nás dají, kreslili jsme obrázky, jak si představujeme svoji rodinu a tak.

V: Takže se u toho psychologa řešili jen čistě otázky ohledně péče?

R2: Jo. Ono to začalo až v 14, to už to doma bylo takový dost nepříjemný, v té době jsem si začala třeba 3x po sobě skládat oblečení, protože to bylo takové to no. Pak jsem si řekla že bych chtěla začít jíst zdravě, tak jsem začala vynechávat nějaký tuky a tak. Pak jsem se bála i třeba, zelenina a ovoce jsou biologicky modifikovaný a že celozrnný pečivo vlastně není celozrnný ale jen obarvený. Nebylo to kvůli tomu, že bych se cítila tlustá, já jsem byla vždycky hubená. Bylo to spíš že jsem se cítila ve stresu že jím nezdravý věci a něco se mi stane. Já ani nechtěla, aby si toho někdo všiml, rodiče měli svoje starosti no. Já jsem to taky nijak neřešila, pro mě bylo nejdůležitější že jsem měla dobré známky a abych si je udržela. Pořád jsem se učila a měla jsem pocit, že musím mít dobré známky a do toho jsem nejedla, takže jsem byla strašně vyčerpaná. A na 15letý prohlídce u doktora mi řekl že mám přijít za 3 týdny a uvidíme, jestli přiberu nebo tak a stejně jsem nepřibrala. To jsem měla třeba 30 kilo nebo 31 možná. No já měla podvýživu už když jsem začala žít zdravě takže to šlo rychle hodně dolů. Tak mě poslal na Karlák za doktorem, kde mi řekli že horší podvýživu nikdy neviděl. Že se divím že vůbec chodím ještě do školy. Tak mě nechali 2 týdny v nemocnici a čekali, jestli se uvolní místo na psychiatrii. A potom mě tam přiložili. Tam jsem byla 4 měsíce, na dětský psychiatrii a pak mě pustili na reverz, protože jsem chtěla nastoupit na reverz. Nebyli tam moc hodný.

V: Takže ten pobyt tam nebyl úplně příjemný zážitek?

R2: No já jsem si to moc nebrala a nevnímala to, prostě jsem se jen měla uzdravit. Emočně mi to bylo dost jedno.

V: A rodiče tě byli schopný v téhle situaci spolupracovat a být tady pro tebe. Nezasahoval do toho nějak negativně ještě ten rozvod?

R2: No my už byli odstěhovaný, takže v dubnu jsem byla v Motole.

V: Ale normálně tě navštěvovali oba dva?

R2: Jo, ale ne společně, oni by se vůbec nevstáli.

V: Napadá tě ještě něco coby jsi k téhle oblasti ohledně psychický náročnosti rozvodu a dopadů na tvoji psychiku chtěla zmínit. Třeba nějaký psychicky náročný situace nebo zážitky?

R2: Asi ne.

V: Dobře, tak bych přešla k další oblast, ta se týká vztahu s rodiči. Jestli se nějak změnil váš vztah v návaznosti na rozvod. Například že už si nejste tak blízcí, nepovídáte si osobnějších věcech nebo naopak.

R2: No, asi jako si nejsme už tak blízcí, občas se jako vídáme ale neřešíme nic hlubšího. Třeba jako jen jak se máme

V: A s mamkou i s tátou to máš tak podobně?

R2: No s mamkou jsme si bližší než s tátou. Stou bydlím. No a s bráchou, s tím si moc nepovídáme, pár krát za den se potkáme doma ale prohodíme jen pár slov.

V: A v době rozvodu vztah mezi tátou a tebou s tvým bráchou byl dobrý, klad tu snahu se o vás zajímal a staral, jako mamka?

R2: No on byl dřív hodně často pryč, ona nás vychovávala hlavně mamka. Takže to zůstalo tak nějak stejný v tomhle. O rozvodu se semnou nikdy nebavil do teď. Prostě ten vztah tak nějak lineárně pokračuje pořád stejně. Ale on o tom nikdy nemluvil.

V: A s mamkou jste se o tom taky nikdy nebavili?

R2: Ani, ona o tom taky moc nemluví. Ale jak jsem vyplňovala ten dotazník, tak jsem se jí právě ptala u těch důvodů rozvodu, protože jsem si nebyla jistá. A ona taky do dnes vlastně neví důvod.

V: Další otázka je tomu docela blízka, týká se, jestli tě nějak ovlivňuje nebo ovinoval jejich vzájemný vztah, například bývají časté hádky, neschopnost se vůbec vídat, komunikovat spolu, dítě je prostředník, nebo že shazují a pomlouvají druhého rodiče před tebou. Víš, že jsi říkala, že se nemůžou moc vystát.

R2: No nemůžou bejt blízko sebe.

V: Takže nějaký stresy třeba s akcí jako maturitní ples jsi pocítovala, že by tam museli být spolu.

R2: No já maturitní ples neměla žejo. Ale třeba brácha, když měl maturiták, jsme ani nevěděli, jestli táta dorazí, dorazil pozdě a byla tam taková napjatá situace. A když měl to, jak končíš vysokou.

V: Promoce.

R2: Jo promoce, tak nám nikomu ani neřekl abychom přišli. Normálně se tam zve rodina, on nikoho nepozval. Prej z toho důvodu že se nemůžou vystát a bylo mu blbí pozvat jen třeba jednu půlku rodiny žejo.

V: Mám tady poslední otázku k rodičům a ta se týká, jak zvládali po rozvodu a během něho vaši výchovu, jestli nějak nezanedbávali vaše potřeby, jak tu situaci celkově zvládali a jestli třeba neupřednostňovali nové partnery.

R2: Máma nikdy neměla nikoho, asi i z toho důvodu že je křesťanka a táta nám nikdy o žádný neřekl. Jednou nás vzal na bowling a byla tam nějaká ženská, prý z práce, s mladšíma dětma ale nijak nás neseznámil. Ale jinak to bylo, jakože v pohodě.

V: Dobře, tak v tom případě bych přešla na další otázku. Ta se týká partnerských vztahů. Nejdřív se tě asi zeptám, jestli si celkově myslíš, že takhle zkušenost s rozvodem nějak ovlivnila tvoje názory a představy o partnerských vztazích?

R2: Já nevím, jestli přímo partnerské vztahy, ale hlavně mám hodně veliký problém navazovat jakýkoliv vztahy s lidmi, a to začala v době kdy se naši rozváděli. Na střední jsem si už myslela že to bylo lepší, pak jsem se začala zas přejídat a pak už se to vůbec psychicky moc nelepšilo. Od té doby mi to už prostě nejde. Mám teď problémy hlavně s pocítováním emocí.

V: A řešíš to s nějakým psychologem nebo terapeutem?

R2: Jo, teď chvílku chodím. Byla jsem párkrát u paní, která ale chtěla až chodím každý týden a stálo mě to litr, ale teď chodím jednou za pár týdnů jinam. Říkali mi, že by bylo dobrý možná začít brát nějaký léky, ale já na tohle moc nejsem, já radši zkusím všechno přírodně. Já brala antidepressiva v těch 15-16-17 ale žádnou změnu jsem neviděla a ani když jsem je vysadila ze dne na den tak jsem nic nepocítila. Dřív jsem jinam, to bylo po tom Motole, tam mě i dali nějaký rodinný terapie a tak.

V: A na ty rodinný terapie s tebou chodili oba tvoji rodiče i když to bylo už po rozvodu?

R2: Jenom s mámou, nebo bráchou. Ona říkala že by bylo nejlepší, kdybychom byli všichni, ale to nešlo. Oni by do toho nešli.

V: A k těm partnerským vztahům, máš nějaké zkušenosti?

R2: Ne, já už se tak 5 let vůbec nevidám s lidmi. Nechci to, jak úplně jen svádět na rozvod, ale tyhle problémy jsem předtím neměla. A někdy jsi říkám že kdyby se rodiče nerozvedli, tak bych třeba byla jiná, nebo nevím.

V: A máš nějaké představy, jestli bys partnerský vztah vůbec chtěla?

R2: No já mám od té doby ještě problémy, že mi přijde, že vůbec necítím emoce, buď jsem vystresovaná pořád nebo emočně oploštěná, protože nejsem vůbec schopná prožívat jiný emoce. Mám to takhle od toho rozvodu a přijde mi, že je to teď ještě horší. Si vždycky myslím že se to zlepší, ale je to jen horší. Ani nějak nepřemýšlím o budoucnosti. A mám to celkově ke všem lidem a vadí mi to, i co se přátelství týče. Já nikam moc nechodím a když už tak tak mi to přijde strašně oploštělí ale je mi to líto.

V: Ale je skvělí že to řešíš, uvědomuješ si to a chceš to změnit

R2: To jo, ale dost mě to ovlivnilo život. Dřív jsem měla koníčky, jezdila jsem třeba na koni ale i to jsem pak už nechtěla dělat. Věděla jsem, že přestat dělat koníčky není dobrý, ale dostávala jsem vyloženě křeč a bylo mi špatně když jsem někam musela jít. I z lidí se mi dělá špatně. Pak už jsem z toho byla úplně vyčerpaná, takže už tak dva roky ani nejezdím. I jen chodit do školy je pro mě strašně náročný.

V: Mám tady teď otázku na patologický skupiny, jelikož někteří se po rozvodu distancují od rodiny a připojí se k nějaký partě, která i třeba zahrnuje užívání nějakých látek. Ale to si asi úplně neměla, když máš docela v pohodě vztahy s rodičema?

R2: To ne, jako zkoušela jsem nějaký psychedelika ale to až dýl, nějak v 18 letech kvůli tý psychice jsem to chtěla zkusit. Ale když jsem se o tom začala zajímat tak jsem potkala jednou na ulici nějakýho týpka kterej se o tomhle začal bavit. Ani nevím proč si vybral zrovna mě. On toho bral hodně, taková typická smažka. Ale byl hezkej. No a od něj jsem si něco sehnala ale teď se s ním už nebavím. Já bych chtěla zkusit Psyon a terapie za pomocí MDMA, ketaminu nebo psylocibinu.

V: Ted' tady mám ještě otázky ohledně školy, jestli se ti třeba kvůli těm nastálejším náročnejším situacím, který přinesl rozvod nezhoršili známky nebo ti to celkově ve škole nešlo míň, třeba kvůli soustředění.

R2: No mě se naopak zlepšil prospěch. Já všechno začala ignorovat a soustředila jsem se jen na tu školu, asi jsem se snažila nevnímat tím ty ostatní věci, takže ta škola pro mě bylo to hlavní. A pak v prváku to ještě drželo ale jak jsem začala bejt z tech všech problémů unavená, tak se to zhoršilo. Špatný to bylo, když jsem vážila třeba 30 kilo, to jsem se nedokázala teda vůbec soustředit.

V: A ohledně nějakého chování ve škole, když ti nešlo se ti soustředit tak nějaký vyrušování nebo tak se neobjevovalo?

R2: To ani ne, já byla spíš tišší. Ale jak jsi tam měla otázku na ty narušený vztahy, tak jsem dala, že ne protože mi jsme se jako nehádali, ale já se úplně kvůli těm problémům disociovala od lidí, od kamarádů, co jsem měla ve škole.

Příloha č.5: Doslovná transkripce rozhovoru s respondentem č.3

Doslovná transkripce rozhovoru s respondentem č.3

R3 – respondent

V – výzkumník

V: Takže první otázku tady mám, jestli si myslíš celkově že na tebe měl rozvod tvých rodičů dopad kterej si zaznamenával?

R3: Hele, víc, než že by to byl dopad přímo na mě tak rodiče měli dost problém mezi sebou a pak se to promítalo i na mě. Byli na sebe našťvaný, jeden z nich byl třeba v afektu a pak si to vybil na mě. Nevím, jestli to mělo přímo vliv na mě, nebo asi jako možná trochu. Spíš byl problém, když na sebe byli našťvaný a pak se hádali a pak jsem s nimi měl komunikovat já. To byl spíš ten problém. Taťka je takovej hodně náladovej, a prostě když jsem byl malej tak na mě trochu řval a já jsem z něj byl trochu posranej takže tak.

V: A pak to skončilo, když se jeden z nich odstěhoval?

R3: Pak se otec odstěhoval. Ono to je dost vágní, oni spolu už čtyři roky přestali spát, taťka mamku podváděl. Nevím, jak šel přesně ten time line. Taťka začal mamku podvádět a začali se hádat. Odstěhovali, a teď jim to dost prospívá. Protože oni i tak se musejí vídat každý den v práci v podstatě. Takže oni spolu musí nějak vycházet, protože vlastní jeden barák na půl. Takže by to byl problém. Takže tak

V: A táta teda bydlí jinde i když mají společný dům a pracují spolu?

R3: No, no bydlí jinde

V: Označil bys něco jiného jako náročný v tomhle období, jak před, během nebo i po rozvodu?

R3: Taťka dřív když pil, pořád pil. Pak si na zahradě postavil domeček a tam pil s kámošema.

V: Ovlivnil rozvod nějak jinak vztah s tvými rodiči?

R3: Když jsem byl tak se mi rodiče moc nevěnovali, když jsem měl dobré známky. Nebo jako starali se o mě ale ne tak nijak přes, jen ty základy prostě. Protože když jsem normálně chodil do školy, učil se, nedělal jsem problémy tak mě nechali dělat si co chci.

Táta měl určitý období, že se choval dost jak mačo. A neměl na mě nějaký názor. A pak když se rozešli tak každé začal individuálně přemýšlet a začal jsem se bavit mnohem víc s mamkou i s tatškou. S tatškou ne nějak to teda.

V: A v dnešní době tě nějak ovlivňuje jejich vztah?

R3: V dnešní době myslí že vůbec. Dneska tady táta byl se na mě podívat. Normálně se pozdravili, nemá s tím problém. Normálně spolu koexistují. Žádný majetkový problémy nebo tak. Bylo to horší jen když bydleli spolu. Proti to mu je to úplně v pohodě.

V: Myslíš že se o tebe rodiče, ale během rozvodu starali dostatečně, nijak nepodceňovali tvoje potřeby, psychiku a tak?

R3: Já ještě, než se odstěhovali tak jsem se hodně distancoval. Začal jsem hrát hodně na počítači a vobecně jsem se distancoval od rodičů, vůbec jsem se s nimi nechtěl bavit a pak se to vyvinulo v to no. Nevím vobecně to asi nebyla úplně moje chyba i když já jsem se nechtěl moc bavit taky ale mamka byl furt v práci a pak se neměla čas semnou hrotit a pak ještě byla ségra která měla taky problémy ve škola tak to měla docela těžký a tatška ten byl v práci nebo někde chlastal. Moc času si na mě neudělal. Občas jsme se poštekali, protože byl táta docela nervák a sám nevěděl, jak má bajt táta, protože tátu neměl a byl takovej moc upřímněj, takže mě to trochu podkopávalo ale docela jsem si zvyknul. Ségra to měla těžší, na tu to mělo docela dopad. Že byl jako hnusnej no. Ted' se moc nebaví, on se občas ted' snaží ale sestra nemá už moc zájem.

V: A jaký máš ted' vztah s rodičem?

R3: Ted' spolu máme vztah v pohodě. S tatškou je to takový hodně kamarádský vztah a s mamkou se dá říct, že si můžeme říct skoro cokoliv, takže je to asi v pohodě. Sestra je hodně introvert. Občas se poštekáme ale když máme oba náladu tak jsme docela kamarádi. On už ted' nechlastá a není úplně hnusnej a krutej, nemluví už tak hnusně na plnou hubu. Je to milí. On ne že by úplně abstinovat ale je to docela v pohodě.

V: Tak já bych asi přešla k dalšímu tématu, to jsou partnerské vztahy. Myslíš, že rozvod nějak změnil tvůj pohled na partnerský vztahy, třeba že ti to, co jsi zažil změnilo pohled na lásku.

R3: V té době jsem měl takovej zážitek a jak pozoruju svoje okolí tak jsem vůči tomu dost skeptickěj ale asi to není nic co by čas nevyrovnal. V té době mě to asi ale moc

neprospělo, co se zdravého pohledu na vztahy týče, protože jsem viděl, jak to je a jak to funguje, tak mi to nebylo úplně příjemný. Protože rodiče pak mluvili dost na přímo semnou jako co se stalo, což jak lepší, než kdyby lhali ale já jsem byl ještě mladší a nebylo to úplně příjemný a trochu mě to ovlivnilo ale to se asi spraví. Ty představy o tý lásce mě to asi jako pochroumalo a je to takový smutný ale to se nedá nic dělat. Mě to dost utvrzuje i okolí ale to si asi nesmím moc brát a musím si udělat vlastní obrázek, než jen co tady tak vidím.

V: Myslíš, že ti to nějak ovlivnilo i třeba důvody proč ti vztahy zkrachovali?

R3: Já jsem takovej dost zvláštní člověk ale asi to není nikdy nic úplně konkrétního. Jsem buď moc odtažitej nebo se hned moc vážu a tak, záleží, co je asi zrovna za období, ale vždycky je tam nějaká takováhle vzácnost ale nemůžu to asi úplně konkretizovat jak jednu věc.

V: Tak dobře, další téma tady mám sociální vztahy, nejdřív se tě zeptám, jestli ti rozvod narušil vztahy i s tvým okolím, příbuznými? Třeba jestli ti to ukončilo nějaký vztahy?

R3: Asi úplně neukončilo ale třeba z tatkoví strany se už s příbuznými úplně nevidáme, jsem se přestali bavit. Jako v podstatě úplně ale kdybychom se viděli tak by to asi nebyl problém, ale určitě nevidíme, protože tam s tý strany taky není vůbec žádný zájem. Z mamčiny strany s prarodičema vlastně bydlím, takže tam není problém.

V: A co se týče okolí, kamarádský vztahy a tak?

R3: S okolím tyjo, to bych asi nepřikládal úplně rozvodu jako spíš tomu, jak jsem vychovanej a tomu, jak vidím lidi, já je vidí spíš tak černobílí. Bud špatný, nebo dobrý. Nevím, jestli je to přímo z rozvodu nebo spíš moje osobnost, ale mám dost problém pochopit ty kamarádsky vztahy a vlastně nevím, nevím. To je asi složitější. Se nějaký období úplně uzavřu a pak jsem zas dost aktivní a pak to spolu nevypadá moc dobře že někoho nejdřív pořád otravuju a pak na to seru. To je asi spojený s těma emocionálníma stavama že třeba se mi něco stalo a pak jsem všem přestal odepisovat. A asi nevím, co k tomu dál říct. Mě se to všechno dost teď střídá.

V: Ráda bych se tě taky zeptala na otázku drog a toho, jak to ovlivnil rozvod a jak zpětně pak rozvod ovlivňoval i to řešení tvých problémů ze strany rodičů?

R3: No ono to bylo zrovna v tom kritickým období, začal jsem dělat kraviny. Rodiče se zrovna dost hádali ale pak si uvědomili, že jsem začal dělat kraviny, a tak se začali oba

trochu snažit o to bejt v pohodě. Takže asi to nebylo jen tím ale i dalšíma věcma ale jako rozvod mě přímo nepřiměl začít experimentovat s takovejma věcma, látkama nebo tak. To byla i taková moje vnitřní kuriozita. A následky to na to mělo spíš takoví, že rodiče spolu o tom moc nekomunikovali, každěj měl na to svůj názor. Táta spíš teda ustupoval tomu, co řekla mamka, protože mu do toho asi moc nebylo bych řekl.

V: Takže rodiče si toho ale všimli a snažili se to nějak řešit?

R3: Určitě. Táta to nechával spíš na mamce, teď si každěj řekne to sví a už mě tolik hrotit nemusejí, jak jsem dospělej. Ale ona i ségra měla v té době kritický problémy a měla těžký sociální úzkosti a měla kvůli tomu dálkovou individuální výuku, protože nemohla chodit do školy. Takže toho bylo víc a řekl bych možná že od toho i taťka utíkal, a tak se odstěhoval a měl od toho klid.

V: Dobře tak asi bych takhle ukončila otázku na sociální vztahy a pokračovala bych s otázkama víc ohledné těch patologických skupin kam jsi se dostal.

R3: Můžeme klidně pokračovat.

V: Ráda bych věděla, kdy ses začal distancovat od rodičů a uchylovat se k trávení času spíš s jinýma lidma?

R3: Nevím, jestli jsem se úplně distancoval od rodiny, nebo jako když semnou o tom chtěli mluvit tak já úplně nechtěl. Nejsem úplně celkově moc aktivní v rodinným životě, kontakty moc neudržuju, ale to je asi něj moje osobní preference, takže asi tak.

V: A kolik ti bylo, když jsi začal užívat drogy s těmihle lidmi?

R3: 14

V: A řekl bys že na tohle mělo vliv i co se dělo mezi tvýma rodičema doma?

R3: Určitě, po škole jsem měl jedno období, kdy jsem vůbec nechodil po škole domů. Jsme jenom hulili, chlastali nebo dělali jiný píčoviny. A to mi tak nějak od té 8 třídy vydrželo, teď to teda už nedělám tak moc. Ale v té době to bylo dost kritický. Nějak konec devítky to už dost začínalo, prváček, druhák a pak to dopadlo, jak to dopadlo no. Já byl v té partě nějak už zařazenej a pak ostatní začali dělat to co já. Já se k tomu dost hlásil. Třeba první zkušenost s trávou bylo tak 11-12. Nikdy jsem k tomu nijak odpor neměl. Alkohol, jsem začal s kamarádama a ty ostatní věci pak sám, jsem si objednával z internetu a pak když jsem získal přístup k jiným věcem tak jsem se do toho hrnul no.

Já jsem prostě vyrůstal i mezi lidma co to viděli u rodičů a přišlo mi to i tak nějak normální, jak jsem to viděl.

V: Takže myslíš že tě v tomhle ovlivnilo třeba i to že tvůj táta hodně kouřil trávu?

R3: Já jsem to o něm nevěděl, třeba do 18, mi to neřekl a já si toho nevšímal, protože jsem měl svých dost problémů. Pamatuju si, že jsem sušil s kamarádama nějakou kytku a on tam přišel a řekl nám, že to není dobrý, že to máme vyhodit a že když budeme třeba hodný tak se něco pro nás najde v domečku. Pak mi to začalo docházet a když jsem byl zletilej tak jsme se o tom začali i bavit. Ale mě to přišlo i normální, jak jsem rodiče viděl často pít, tak jsem to bral jako něco, čemu se nemusím stranit.

V: A teď jsou na tom rodiče pořád tak nějak stejně?

R3: Mamka přestala pít, jak se odstěhoval, protože už není tak ve stresu. Tesď si dá tak sklenku. Táta dřív chlatal každej den a hulil aktivně asi 12 let ale teď už nijak moc nechlastá.

V: V další otázce bych se tě chtěla zeptat, jestli si začal mít po rozvodu nějaký problémy ve škole, třeba se soustředění, známkami, chováním?

R3: V druháku si škola všimla že mám problém, mě škola navrhla do nějakýho juniorského rehabilitačního programu protidrogovýho. To bylo takový hodně halo ale z toho jsem se nějak vykroutil.

V: A jak k tomuhle došli že ti tohle navrhli?

R3: No já nějak spal na lavici, učitelka se mě snažila probudit. Nešlo jí to, když jsem se pak vzbudil tak nade mnou stál ředitel a řekl mi, že mám jít s ním. Přijdu do zasedačky a tam všichni učitelé, výchovná rada. Řekli, že rodiče už jsou na cestě. Tak jsem polknul slinu. Začali mi říkat, jak si všimli, že mám problém, ale že to myslí dobře. No a učitelé to všude rozkecali. Musel jsem k psychologovi. Tak jsem mu řekl že mě drží ten kolektiv ve škole, že jinak se dostanu k větším dealerům a tak. Takže jsem do tří dní byl zas ve škole zpátky. Ale na základce jsem měl samý jedničky. Na gymplu mi ten vlak už začal ujíždět a pak už jsem nestíhal. Jsem si udělal na gympl úplně novou osobnost.

V: A ty známky byli jen kvůli drogám nebo jsi začal mít i jiný problémy, třeba se soustředěním?

R3: No jedno s druhým, nejdřív jsem z toho byl španej že jdu dolů, začal jsem užívat ty látky, víc mi to nešlo tak jsem na to začal víc brát no.

V: A jak jsi to měl se školní docházkou? Víím, že si prošel docela hodně školama.

R3: Na gymplu jsem byl necelí 3 roky, pak rok na jiným, tam mi to úplně nevyhovovalo i kolektivem. Z gymplu mě vyhodili, protože tam byl problém s neomluvenýma hodinama, že jsem vyhořel nebo jsem byl na nějaký látce a potřeboval jsem dny off. Potřeboval jsem potvrzení od doktorky tak jsem si sehnal razítko a používal jsem ho sám. Pak se na to přišlo, obvinili mě z falšování úředních dokumentů a pak se semnou ředitel dohodl, že odejdu. Na tom druhým jsem měl nějaký problémy, že jsem nedělal věci, řekl jsem si, že na to seru, nedostavoval jsem se, tak mě vyhodili. Pak jsem nastoupil jinam a zas jsem skončil ve 3 ročníku. Jsem měl psychický problémy asi nějakou psychózu a neunesl jsem, že jsem tam byl nejstarší, myslel jsem, že se o mě baví. Tak jsem šel za ředitelkou v né úplně ideálním stavu, ale na venek jsem vypadal asi v pohodě. Řekl jsem, že končím a druhej den, když jsem se z toho vyspal tak jsem toho dost litoval. Ted' si domlouvám individualko. Nemuselo to bejt tak těžký, si dělám sám všechno.

V: A jak ti tyhle situace ovlivnili psychický stav, pociťuješ to?

R3: Psychickej stav, no oni mě na základce dost šikanovali. Pak jsem ale vyrost a změnil dost osobnost, takže si na mě už nedovolili. Pak to vykrystalizovalo těma látkama, to úplně v tomhle věku moc neprospívá žejo. Takže jsem se v tom pak dost utápěl a nebyl jsem schopnej to úplně řešit. Jsem chodil k nějakej psychologům, ale mám z toho dost špatný zkušenosti, měli dost divnej přístup. V šestnácti jsem měl období, že jsem se řezal, jsem se za to styděl, takže jsem to dělal, aby to nešlo vidět. Ono mi to ani nijak moc nepomáhalo, spíš už jsem nevěděl co dělat. Bylo to takový dost patetický období, já nerozuměl svejm pocitům ani těm drogám, takže jsem v tom dost lítal.

V: A ohledně psychiky to už máš ted' lepší, když se dost věcí urovnalo?

R3: Ted' už tak nějak víím co se děje. Rozumím víc mejm pocitům, ale potřeboval bych někoho, s kým bych si mohl popovídat. Někoho ne namyšlenýho, namistrovanýho.

V: A co se týče psychologů, to bylo iniciovaný ze strany rodičů?

R3: Většinou to bylo ze strany školy a rodičů. Rodiče z toho byli dost nešťastný, jak ze mě, tak i z toho, jak to měli spolu ale normálně dokázali řešit, tak nějak společné ty moje problémy, dokázali určit co bylo dost vážný.

V: Super, takhle mi to asi bude stačit. Moc děkuju za svěřením se mi s takovými soukromými věcmi.

R3: Jo, jo, to je v pohodě.